ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI

7 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

Öğrenme çıktısı / kaynak grubu	Soru sayısı
DKAB.9.1.1. İnsanın yaratılışını ve özelliklerini ayetlerden hareketle müşahede edebilme	2
DKAB.9.1.2. İnsanın doğruyu arayan bir varlık olarak bilgiye ulaşma yolları hakkında eleştirel düşünebilme	2
DKAB.9.1.3. Allah (cc) ile iletişimin ibadet ve dua ile sağlandığını yansıtabilme	2
DKAB.9.1.4. Rum suresinin 17-27. ayetlerinin mesajlarını anlamada temel kaynakları kullanabilme	1

1. İnsan ve yetenekleri · 18 puan

İnsanın sahip olduğu yetenekler onun değerini ve potansiyelini gösterir. Bu yetenekleri doğru ve sorumlu kullanması beklenir; değer sorumluluktan bağımsız değildir. Duyduğu bir haberi doğrulamadan yaymamak, işitme ve düşünme yeteneğini sorumlu kullanmaya örnektir.

6 puan · İnsanın sahip olduğu yetenekler onun değerini ve potansiyelini gösterir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Bu yetenekleri doğru ve sorumlu kullanması beklenir; değer sorumluluktan bağımsız değildir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Duyduğu bir haberi doğrulamadan yaymamak, işitme ve düşünme yeteneğini sorumlu kullanmaya örnektir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: İnsanın değerini diğer insanlara üstünlük taslama hakkı olarak yorumlamak.

2. Yaratılış ve farklılık · 12 puan

Dil ve renk farklılıkları insanlığın yaratılışındaki çeşitliliğin bir parçası olarak görülür. Bu farklılıklar birini değersiz sayma gerekçesi yapılamaz; tanıma ve saygı tutumuyla ele alınmalıdır.

6 puan · Dil ve renk farklılıkları insanlığın yaratılışındaki çeşitliliğin bir parçası olarak görülür.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Bu farklılıklar birini değersiz sayma gerekçesi yapılamaz; tanıma ve saygı tutumuyla ele alınmalıdır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Fiziksel veya kültürel farklılıklardan insan değeri bakımından üstünlük sonucu çıkarmak.

3. Bilginin yolu · 18 puan

Yağmuru gözleme duyu yoluyla bilgi edinmeye örnektir. Oluşum ilişkilerini inceleme akıl yürütmeye; dinî sorumluluk ilkelerini kaynaktan öğrenme vahiy bilgisine örnektir. Kaynağın güvenilirliği ve iddianın hangi yöntemle doğrulanabileceği bilinmeden sağlıklı değerlendirme yapılamaz.

6 puan · Yağmuru gözleme duyu yoluyla bilgi edinmeye örnektir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Oluşum ilişkilerini inceleme akıl yürütmeye; dinî sorumluluk ilkelerini kaynaktan öğrenme vahiy bilgisine örnektir.

Oluşum ilişkilerini akıl yürütmeyle ve dinî ilkeleri vahiy bilgisiyle eşleştirmelerin her biri ölçüt puanının yarısıdır.

6 puan · Kaynağın güvenilirliği ve iddianın hangi yöntemle doğrulanabileceği bilinmeden sağlıklı değerlendirme yapılamaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Bütün bilgi türlerinin aynı yöntemle sınandığını düşünmek.

4. Rehberliğe ihtiyaç · 12 puan

Teknik imkân bir eylemin yapılabilmesini; ahlaki değerlendirme ise doğru, adil ve sorumlu olup olmadığını sorgular. Vahiy temel inanç ve ahlak ilkeleri sunar; peygamberler bunları bildirip örnek davranışlarla açıklar.

6 puan · Teknik imkân bir eylemin yapılabilmesini; ahlaki değerlendirme ise doğru, adil ve sorumlu olup olmadığını sorgular.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Vahiy temel inanç ve ahlak ilkeleri sunar; peygamberler bunları bildirip örnek davranışlarla açıklar.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Teknolojik olarak mümkün olan her şeyi ahlaken doğru saymak.

5. Dua ve çaba · 10 puan

Dua, kişinin Allah’a yönelmesini; çalışma ve destek isteme ise kendi sorumluluğunu yerine getirmesini gösterir. Dua umut, güven, şükür veya iç muhasebe anlamı taşıyabilir; belirli bir sınav sonucunu otomatik garanti etmez.

5 puan · Dua, kişinin Allah’a yönelmesini; çalışma ve destek isteme ise kendi sorumluluğunu yerine getirmesini gösterir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Dua umut, güven, şükür veya iç muhasebe anlamı taşıyabilir; belirli bir sınav sonucunu otomatik garanti etmez.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Dua eden herkesin istediği maddi sonucu zorunlu olarak elde edeceğini ileri sürmek.

6. İbadet üzerine düşünme · 15 puan

İbadet, kişi için zamanını düzenleme ve durup düşünme fırsatı oluşturmuştur. Davranışlarını sorgulama, kişinin sorumluluk bilincini gözden geçirmesini sağlamıştır. Deneyimler farklılaşabilir; tek kişinin anlatımı herkesin aynı sonucu yaşadığını kanıtlamaz.

5 puan · İbadet, kişi için zamanını düzenleme ve durup düşünme fırsatı oluşturmuştur.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Davranışlarını sorgulama, kişinin sorumluluk bilincini gözden geçirmesini sağlamıştır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Deneyimler farklılaşabilir; tek kişinin anlatımı herkesin aynı sonucu yaşadığını kanıtlamaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Verilen kurgu deneyimden öğrencinin kendi ibadet alışkanlığını açıklamasını istemek.

7. Rûm suresini kaynakla inceleme · 15 puan

Kaynak Diyanet Kur’an Yolu mealidir; ayet Rûm suresi 22. ayettir. İnsanların dil ve renk çeşitliliği, yaratılış üzerine düşünmeye yönelten bir özellik olarak sunulmaktadır. Ayetin tamamı güvenilir Kur’an meali ve açıklaması için Diyanet’in tefsiri gibi temel kaynaklardan incelenebilir.

5 puan · Kaynak Diyanet Kur’an Yolu mealidir; ayet Rûm suresi 22. ayettir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · İnsanların dil ve renk çeşitliliği, yaratılış üzerine düşünmeye yönelten bir özellik olarak sunulmaktadır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Ayetin tamamı güvenilir Kur’an meali ve açıklaması için Diyanet’in tefsiri gibi temel kaynaklardan incelenebilir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Sosyal medya görselindeki kaynaksız sözü doğrudan ayet kabul etmek.

Kapsam dayanağı: https://cdn.eba.gov.tr/yardimcikaynaklar/2026/09/KSDT/dkab_lise2.xlsx · 9. SINIF · Senaryo 5